

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๘

วันที่ ๒๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลแขวงพระนครเหนือ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติ ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิและ เสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิด สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการ จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญ มิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือ เสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมาย ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคล ใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย

๒๖/๒๕๖๘

มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจาก การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ อยู่ภายใต้บังคับ แห่งกฎหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ ธุรกิจธนาคารพาณิชย์อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ส่วนธุรกิจเงินทุนและธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติการประกอบ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ทำให้การกำกับดูแลธุรกิจ สถาบันการเงินมีความแตกต่างกัน อีกทั้งกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่รองรับธุรกิจ สถาบันการเงินอื่น ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง อันมีผลกระทบ โดยตรงต่อสถาบันการเงิน และกระทบกระเทือนความเชื่อมั่นของประชาชนและผู้ฝากเงินที่มีต่อระบบ สถาบันการเงินโดยรวม จำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะในการกำกับดูแลให้ระบบสถาบันการเงินมีเสถียรภาพ และเป็นที่ยึดมั่นต่อประชาชน จึงมีการปรับปรุงมาตรการในการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีรูปแบบ การดำเนินธุรกิจที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย การธนาคารพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ เครดิตฟองซิเอร์ รวมเป็นพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ฉบับเดียว เพื่อให้ธนาคาร แห่งประเทศไทยกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันการเงินตามลักษณะเฉพาะของสถาบัน การเงินซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อประชาชนในวงกว้าง โดยบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการควบ กิจการกับสถาบันการเงินอื่น หรือโอนหรือรับโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้กับสถาบัน การเงินอื่นได้รับการบัญญัติไว้ในหมวด ๓ การกำกับสถาบันการเงิน ส่วนที่ ๔ การควบ โอน และ เลิกกิจการ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้ว่า สถาบันการเงินที่ประสงค์จะควบกิจการกับสถาบัน การเงินอื่น หรือโอนหรือรับโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่หรือจากสถาบันการเงินอื่น ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถาบันการเงิน มีฐานะหรือการดำเนินกิจการที่มั่นคงยิ่งขึ้น และได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ก่อนการดำเนินการควบ โอน หรือรับโอนกิจการ อีกทั้งสถาบันการเงินต้องนำเสนอข้อมูลกิจการที่ขาย หรือโอนกิจการ ข้อมูลกิจการที่ซื้อหรือรับโอนกิจการ แผนการขายหรือโอนกิจการ การซื้อหรือ รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณี โดยต้องมีรายละเอียดที่สำคัญ เช่น ขั้นตอนการดำเนินการ ผลกระทบ

๒๓

ต่อสถาบันการเงินในเรื่องต่าง ๆ ทั้งด้านเงินฝาก สินเชื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากร ประมาณการ ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาวัตถุประสงค์ของการควบกิจการ โอน หรือรับโอนกิจการ ฐานะความมั่นคงของสถาบันการเงิน ความต่อเนื่องของการดำเนินธุรกิจ การดูแลและการสื่อสารกับลูกค้า และการดูแลพนักงานทั้งในส่วนของสถาบันการเงินผู้โอนกิจการและสถาบันการเงิน ผู้รับโอนกิจการ รวมถึงอาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย จะต้องประกาศการให้ความเห็นชอบการควบ โอน หรือรับโอนกิจการลงในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ ประชาชนรับทราบเป็นการทั่วไป และมีผลให้ลูกหนี้ของสถาบันการเงินได้รับทราบการควบ โอน หรือรับโอนกิจการดังกล่าว รวมถึงได้รับทราบการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างสถาบันการเงินนั้นด้วย พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๗ จึงบัญญัติให้การโอนสิทธิเรียกร้อง กรณีดังกล่าวได้รับการยกเว้นไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ โดยบัญญัติว่า “ในการโอนกิจการทั้งหมด หรือบางส่วนซึ่งได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ดำเนินการได้ตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และการโอนสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับการโอนกิจการดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่ตัดสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๗ ซึ่งกำหนดให้การโอนสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับการโอนกิจการของสถาบันการเงินไม่ต้องมีการบอกกล่าว การโอนเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ทำให้ลูกหนี้ ของสถาบันการเงินผู้โอนกิจการไม่อาจทราบการเปลี่ยนแปลงตัวเจ้าหนี้ ส่งผลให้ไม่อาจชำระหนี้หรือ ป้องกันสิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ เป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ในการรับรู้สิทธิตามสัญญา เพิ่มภาระ แก่ลูกหนี้เกินสมควรแก่เหตุในการติดตามตรวจสอบสถานะของเจ้าหนี้ด้วยตนเอง ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการโอนสิทธิเรียกร้องไว้ โดยบัญญัติให้การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระ แก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้โอน ซึ่งการโอนหนี้นั้น เจ้าหนี้ใหม่ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจะสามารถนำสิทธิเรียกร้องที่ตนได้รับโอนมายกขึ้นต่อสู้ลูกหนี้ หรือบุคคลภายนอกเพื่อให้ชำระหนี้แก่ตนได้ ลูกหนี้จะต้องให้ความยินยอมเป็นหนังสือหรือจะต้อง มีการบอกกล่าวการโอนเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้ทราบว่าเจ้าหนี้เดิมได้โอนสิทธิเรียกร้อง ในหนี้รายนั้นให้แก่เจ้าหนี้ใหม่แล้ว ถ้าเจ้าหนี้ใหม่ได้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากเจ้าหนี้เดิมมาแล้ว แต่ยังมีได้

๑๖/๑๑/๒๕๖๑

บอกกล่าวเป็นหนังสือให้ลูกหนี้ทราบว่าได้มีการโอนสิทธิเรียกร้องแล้ว เจ้าหนี้ใหม่จะนำเอาสิทธิเรียกร้องที่ตนได้รับโอนมาอ้างยื่นต่อลูกหนี้เพื่อเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่ตนไม่ได้ และจะนำไปอ้างยื่นต่อบุคคลภายนอกไม่ได้ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๐๘ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าวการโอนเป็นหนังสือ ถ้าลูกหนี้มีข้อต่อสู้ต่อเจ้าหนี้เดิมผู้โอนสิทธิเรียกร้องอยู่ก่อนได้รับคำบอกกล่าวเช่นใด ก็ให้ยกขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ใหม่ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องได้เช่นนั้น สำหรับการโอนสิทธิเรียกร้องที่ผู้โอนและผู้รับโอนเป็นสถาบันการเงินนั้น เนื่องจากสถาบันการเงินมีลูกหนี้จำนวนมาก หากการโอนกิจการของสถาบันการเงินจะต้องมีการบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ทุกรายเป็นรายบุคคลจะทำให้การโอนกิจการของสถาบันการเงินไม่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เป็นการเพิ่มภาระแก่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินและลูกหนี้ของสถาบันการเงิน ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม จึงมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะธุรกิจของสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของตนได้โดยสะดวก ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวการโอนเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ของตนเป็นรายบุคคล ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะ ประกอบกับพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ บัญญัติให้การโอนกิจการของสถาบันการเงินจะต้องมีการประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปและเป็นผลให้ลูกหนี้ของสถาบันการเงินได้รับทราบการควบ โอน หรือรับโอนกิจการ รวมถึงได้รับทราบการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างสถาบันการเงิน อีกทั้งธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ให้สถาบันการเงินผู้โอนกิจการและรับโอนกิจการต้องมีมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ลูกหนี้ รวมถึงการชี้แจงข้อมูลรายละเอียดการโอนกิจการให้ลูกหนี้ทราบด้วย โดยที่การโอนสิทธิเรียกร้องในกรณีทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีมาตรการและสาระสำคัญแตกต่างกับการโอนสิทธิเรียกร้องอันเนื่องมาจากการโอนกิจการของสถาบันการเงิน กล่าวคือ ผู้โอนและผู้รับโอนเป็นสถาบันการเงินและการโอนกิจการต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้น พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๗ จึงกำหนดมาตรการสำหรับการโอนสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับการโอนกิจการของสถาบันการเงินแตกต่างจากการโอนสิทธิเรียกร้องทั่วไป โดยบัญญัติให้การโอนสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับการโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของสถาบันการเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับการยกเว้นไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ แต่ไม่ตัดสิทธิของลูกหนี้ที่จะนำข้อต่อสู้ใด ๆ ที่อาจยกขึ้นต่อสู้สถาบันการเงินเจ้าหนี้เดิมมายกขึ้นต่อสู้สถาบันการเงินเจ้าหนี้ใหม่ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง ส่งผลให้สถาบันการเงินซึ่งมีลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจจำนวนมากสามารถโอนกิจการ

อนันต์

ทั้งหมดหรือบางส่วนของตนได้โดยสะดวก ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวการโอนเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ของตน เป็นรายบุคคล เป็นการอำนวยความสะดวกแก่สถาบันการเงิน และลดขั้นตอนทางกฎหมาย ทำให้ การโอนกิจการของสถาบันการเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และลดต้นทุนจากการดำเนินการโอนสิทธิเรียกร้อง ทั้งเป็นการรักษาความเชื่อมั่น ของประชาชนและผู้ฝากเงิน อย่างไรก็ตาม หากลูกหนี้มีข้อต่อสู้สถาบันการเงินผู้โอนกิจการก็สามารถ ยกข้อต่อสู้ดังกล่าวขึ้นต่อสู้สถาบันการเงินผู้รับโอนกิจการได้ อันเป็นการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรม ต่อลูกหนี้จากการโอนสิทธิเรียกร้องที่ไม่มีการบอกกล่าวและเป็นมาตรฐานเดียวกันกับการโอนสิทธิเรียกร้อง ในกรณีทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ เมื่อมีการโอนกิจการของสถาบันการเงิน ต้องมีการประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา และธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันการเงิน ต้องมีการชี้แจงข้อมูลรายละเอียดการโอนกิจการให้ลูกหนี้ทราบ ลูกหนี้ของสถาบันการเงินย่อมได้รับทราบ ถึงการโอนกิจการของสถาบันการเงิน รวมถึงการโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้รายของตนและชอบที่จะชำระหนี้ ในส่วนที่ยังมิได้ชำระให้แก่สถาบันการเงินเจ้าหนี้ใหม่ต่อไป ส่วนการที่ได้ชำระหนี้ให้แก่สถาบันการเงิน เจ้าหนี้เดิมไปแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนและข้อต่อสู้ที่มีต่อสถาบันการเงินเจ้าหนี้เดิมก็ย่อมเป็น ข้อต่อสู้ที่สามารถยกขึ้นต่อสู้สถาบันการเงินเจ้าหนี้ใหม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๘ วรรคสอง สิทธิของลูกหนี้จึงไม่ได้เสียไปเพราะเหตุแห่งการโอนสิทธิเรียกร้อง เมื่อชั่งน้ำหนัก ระหว่างสิทธิหรือเสรีภาพของลูกหนี้ที่ถูกจำกัดตามบทบัญญัติของกฎหมายกับประโยชน์สาธารณะ ที่จะได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อให้สถาบันการเงินมีฐานะหรือการดำเนินกิจการที่มั่นคง ทำให้การควบหรือโอนกิจการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและแก้ไขปัญหาฐานะ หรือการดำเนินงานของสถาบันการเงิน แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๗ เป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ บทบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับแก่สถาบันการเงิน เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และเป็นการปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันเพื่อความเป็นธรรมสำหรับแต่ละกรณี ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ดังนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

๑๖/๑๑/๒๕๕๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๗๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗
วรรคหนึ่งและวรรคสาม

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ